

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu

v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 4.

V Ljubljani, dné 16. februarja 1899.

Leto XII.

Gospodarsko združevanje.

Vsi ljudje na svetu smo bratje in sestre. Jednega stvarnika imamo, od jednega telesnega očeta in jedne matere — Adama in Eve — izviramo, jednega Odrešenika molimo, jeden namen nam je določen. Velika družina smo. Vendar se nobena resnica tolikrat ne pozabi kot ta. Temu je največkrat vzrok tista mrzla beseda — moje in tvoje. Ko se gre za denar, mine dobra volja; tako pravimo. In res je taka!

Človek je sebičnež. In ravno s tem si največ škoduje. Če kdo samo zase skrbi, se sme tudi samo nase zanašati. Sam zase napreduje, sam pa tudi propada, če mu ne gre po sreči. V Jobovih bukvah beremo, da je človekovo življenje — vojska. To ostane vekomaj res. Človek ima toliko sovražnikov v svojih strasteh, v raznih boleznih in drugih nesrečah, da je v vedni vojski. A tega bi ne bilo treba, da se vojskuje s svojimi lastnimi brati in sestrami. Ta vojska, ki je najgrji, je pa tudi najhujši. Za kruh, za boljše razmere, za večje premoženje se vojskujejo ljudje z ljudmi brez srca. Žive vere manjka, bratovska ljubezen je ugasnila. Saj vidimo: kdor more, podjarmi družega, ga ožema in izrablja. Cim več jih pohodi, da sam obogati, tem bolj vesel je. Prav za prav to ni pravo veselje, marveč bolezen. In za to boleznijo boleha celi svet.

V vojski zmagajuje močnejši in predrznejši. Tako je tudi v gospodarskem boju. Zato smo pa prišli tako daleč, da večina ljudi že nima družega, kot svoje

delavske moči, ki jih prodaja drugim. Samo nekateri obsedé in kupi bogastva se jim vedno večajo z žulji in solzami njihovih sužnjev.

Prva reč v gospodarskem oziru je pridelovanje in izdelovanje tistih stvari, ki jih ljudje potrebujejo. Ta je najvažnejši. Vse te stvari pa imajo svojo korenino v zemlji. Skozi poljedelske roke mora iti vse.

Ko so stvari pridelane in izdelane, gredo med ljudi. Prodajajo in kupujejo se; pridelane in izdelane stvari se med ljudmi menjavajo za denar in potem se rabijo. Taka je gospodarska pot.

Najiminenitnejši v gospodarskem oziru bi torej morali biti tisti, ki pridelujejo in izdelujejo stvari. Brez kmetov, rokodelcev in delavcev bi ne bilo kaj prodajati. Ljudje, ki posredujejo, da pride pridelana ali izdelana stvar tistemu v roke, ki jo rabi, so sicer potrebni, vendar pa niso v gospodarskem življenju prvega, marveč še-le družega pomena. Oj, ko bi ta resnica oživela! Brž bi bilo pomagano in red bi se vrnil v človeško družbo.

Sedaj pa ni tako. Kmetje, obrtniki in delavci so slabi in komaj pridelajo ali izdelajo kako stvar, brž jim uide iz rok in drugi ji določajo ceno, drugi ji merijo njena pota. Slabi so pa zato, ker niso združeni. Posamniki ne premorejo nič; samo združena moč kaj velja. Ako bi se lepo zvezali med seboj, namestu da še drug družega izpodrivajo, bi pa nazaj dobili veljavo, ki jim po pravici gre in mnogo mrza bi se izgubilo iz besedij: moje in tvoje.

Pri nas se, hvala Bogu, združevanje vedno bolj širi. Na mnogih mestih so se združili ljudje, da zla-

gajo v domačem kraju svoj denar skupaj in iz njega posojajo potrebnim tovarišem. Dobiček tako tudi doma ostaja. Taka združevanja se imenujejo posojilnice. — Drugod so se ljudje zvezali, da tiste stvari, ki jih potrebujejo za gospodinjstvo, n. pr. žito, moko, kavo, vino, olje itd., skupno kupujejo in jih pri tem dobivajo ceneje in boljše. Taka združevanja so konsumna društva. — Nekateri se družijo za to, da svoje pridelke in izdelke skupno prodajajo. Taka kmetijska društva ali zadruga tudi veliko pomagajo. Lahko se pa zvežejo ljudje tudi zato, da skupno proizvajajo kako blago, zboljšujejo zemljo in živino, osnujejo skupne zavarovalnice proti toči, ognju, za živino itd., skupno skrbé za bolne ali onemogle sobrate. Največja podjetja se lahko osnujejo na tak način. Mi ne vemo druge pomoči delavskim stanovom! Zato ne bomo nehali priporočevati teh združevanj, dokler se med Slovenci v vseh ozirih ta misel ne vresniči.

Naši braveci so gotovo že slišali, kako zabavljajo liberalci proti gospodarskemu združevanju. Jezé se, da jim kosti pokajo. Pustimo jih pri miru, naj cvilijo kakor jim drago. Premalo jih je, da bi bilo vredno pečati se z njimi. Samo jedno neumnost, ki jo vedno brusijo, pribijmo! Pravijo, da so te organizacije zato, da bi bilo ljudstvo neumno in da bi slepo hodilo za duhovnimi gospodi, ki jih hočejo samo slepiti.

Najboljši pripomoček, da se ljudje izobrazijo in da dobe samostojne misli, poguma in samozavesti, so gotovo taka združevanja, kot smo jih opisali. Taki ljudje, ki se bodo izobražali v zadrugah, ne bodo neumni, ne bodo se dali goljufati nikomur in samo kak liberalcec more biti tako bedast, da to verjame.

Nekaj pregovorov.

Ako dva psa jedno kost glojeta, to se skoljeta.

Ako hočeš veliko let šteti, moraš od mladega zmerno živeti.

Bil v Rimu, a ni papeža videl.

Bliže cerkve, raje mašo zamudi.

Če krava veliko véka, ima malo mleka.

Če se pod nogami vdere, ne hodi naprej.

Dosti gospodarjev, malo sukenj.

Drži se, kakor da bi po celi vasi jesih spil.

Ima toliko denarja, kakor žaba perja.

Kadar vesta dva, vé pol sveta; kadar vedó trije, vedó vsi ljudje.

Kar ni mogoče prenamediti, to je najboljše pozabiti.

Kdor denarje priženi, svojo voljo zaženi.

Propad in njega vzroki.

Ali veste kdo je najhujši sovražnik bolnega človeka? — Oni, ki se mu laže, da je zdrav, ali da le malo boleha, in da se mu ni treba bati in da ni treba še testamenta in svete popotnice in tako dalje.

In veste li, kdo je najhujši sovražnik našega ubogega kmečkega ljudstva? Oni, ki se mu laže, da se danji nesrečni položaj kmečkega ljudstva ne zahteva temeljitih preosnov v družbi, v postavah, v gospodarstvu, v pridelovanju, v prodajanju in v kupovanju pridelkov.

Če nisi pozabil, še veš, kaj smo pisali o položaju poljedelstva v Avstriji v predzadnji številki „Domoljuba“. Še nekaj ti moram dostaviti.

Pri nas se nesreča kmečkega ljudstva kaže posebno v dveh stvareh: 1. Pravega kmečkega ljudstva je v primeri z drugimi stanovi vedno manj, in 2. Kmetje se tudi sedaj še vedno bolj zadolžujejo, in njih posestva prihajajo v strašnih množicah na boben. To dvoje ti hočem pojasniti.

1. One zadovoljnosti ni več med kmečkim ljudstvom, katera je potrebna vsakemu stanu, da se ohrani. Kmečki otroci si hočejo najti boljšega kruha; zato radi beže od pluga in od brane, silijo se v mesta, ponujajo se obrtnikom in tovarnarjem ali pa iščejo službe pri gospodi. Mnogo je gospodarjev, ki dogospodarijo in iščejo kruha zunaj po svetu, domačo zemljo pa kupi tuj bogatin, da se na naši zemlji zabava ali pa jo izkorišča na umetnejši način. Mesta imajo vsako leto več prebivavcev, pridnih gospodarjev na polju pa imamo vedno manj. Leta 1880. je bilo v Avstriji med 100 možmi še 61 poljedelcev, l. 1890. pa samo še 56. Izmed 61 poljedelcev jih je torej v teh desetih letih moralo pet zapustiti kmečko delo. Ker se je to godilo povprek tako v celem cesarstvu, si lahko mislimo, koliko solzâ je preteklo, koliko trpljenja je bilo zastonj, predno je toliko kmečkih ljudij zapustilo plug in šlo s trebuhom za kruhom.

2. Naši gospodarji so vedno bolj zadolženi. Povprek je sedaj kmečka posest v Avstriji zadolžena čez 65 % svoje vrednosti, to se pravi: Na posestvo, ki je vredno 1000 goldinarjev, pride povprek 650 glđ. dolga. Kako to hitro raste, izpredi se iz tega, da so kmetje pri nas v petih letih (od l. 1888. do l. 1892.) naredili celih 372 milijonov goldinarjev novega dolga, če odračunimo to, kar so povrnil.

Kaj pa je konec tega?

Od leta 1878. do l. 1892. je prišlo vsako leto do 10.000 kmečkih posestev na boben.

Sedaj mi pa povej, če nisem imel prav, ko sem primerjal kmečki stan človeku, ki ima smrtno bolezen!

Pa ne obupajmo! Zemljo še imamo, in Bog daje še vedno solnce in dež. Premislamo, kaj je krivo pro-

padanju kmetov, in potem nam že pridejo pomočki na misel!

Propadanja so krivi najpreje mnogi kmetje sami. Ti jih poznaš gotovo kaj, in jaz jih poznam tudi mnogo takih, ki so pijanci, kvartopirci, pretepači, lenuhi in neumneži. Ti so navadno sami krivi svojega propada. Tem jaz sedaj ne bom pridigoval, naj v cerkvi gospoda poslušajo!

A da propada celi kmečki stan, med tem ko raste in se krepi trgovski, uradniški, vojaški, pisarski stan, morajo biti drugi vzroki, katerih jeden sam ni kriv, ampak vsa družba z državnim postavodajstvom vred. Naštejmo poglavitne take vzroke!

1. Kmetje se zadolžujejo redkokdaj prostovoljno, da bi z izposojenim denarjem zboljšali svoje gospodarstvo, ampak skoro vedno so prisiljeni k temu. Sili jih pa k temu najprej dedna postava. Vsi otroci dobé po liberalni postavi jednake deleže. A na domu gospodar more biti samo jeden. Ta mora izplačati bratom in sestram doto, in da to stori, se zadolži. A pri tem je še druga krivica, ki mora ugonobiti gospodarje, namreč ta, da je cenilna vrednost navadno večja, nego resnična. Posestvo, katero je, presojeno po svoji resnični koristi, vredno 40.000 gld., se ceni navadno na 50.000 gld. kupne vrednosti. In dedič tega posestva, ki ima na primer pet bratov, bo vsakemu moral dati 10.000 gld., tako da gospodarju, ki ostane pri hiši, ne ostane nič drugega, nego skrb in delo.

2. Pri kupovanju posestva se kmet navadno zadolži, ker misli, da bo dolg poplačal. A navadno so obresti, katere zahteva ta dolg, večje, nego pridelek zemlje. Zemlja mu nese na primer 3 % svoje vrednosti, za dolg pa mora plačevati 5 %. Kako se bo revež iznebil dolga?

3. Med drugimi vzroki so zlasti še davki, pomanjkanje poslov, vojaščina, pomanjkanje kmečkih domačih posojilnic, pa to že vsak razume sam. Dva vzroka sta še, katera mora „Domoljub“ še natančno razložiti, da spozna ljudstvo, kako se godi ž njim, namreč

4. Prekupovanje poljskih pridelkov.

5. Žitna borza.

Politični razgled.

Državni zbor je zadnje dni deloval, kakor mlin na korce. Vsak teden dvakrat se je v strugi nabralo malo vode, kolo se je vrtilo dve ali tri ure in zopet obtičalo. Vlada je končno izprevidela, da ne gre in ne gre, ter je 1. svečana poslance poslala domov. Nemški levičarji in socijalni demokratje so sicer še v zadnji seji ugovarjali, da bi ministerstvo vladalo brez državnega zbora, toda temu so sami

krivi. Uganjali so že smešne otročarije. Zahtevali so namreč, da so zapisnikarji po cele ure samo brali razne prazne prošnje in vprašanja ali interpelacije na vlado; za izpremembo so terjali glasovanja po imenih. S tem so upali vlado in večino ugnati v kozji rog. To se jim ni posrečilo, pač pa so mnogo škodili ljudstvu, ker državni zbor skorej dve leti ni sklenil nobene koristne stvari. Sedaj si bode vlada pomagala s paragrafom 14. državnega ustavnega zakona in sama ukazala vojaške nabore ter določila državni proračun. Istotako bode sklenila z Ogri nagodbo, katera ne bode posebno ugodna za Avstrijo. In kaj potem? Tega vlada sama danes ne vé. Poskušala bode pač v prvi vrsti narediti spravo mej Čehi in Nemci. Toda pojde težko, ker Nemci zahtevajo vedno predprave, katerih pa Čehi nočejo in ne morejo dovoliti. Kakor oni, zahtevajo tudi Čehi popolno enakopravnost z Nemci, to je, da češki jezik v vseh uradih toliko velja, kakor nemški. A o tem Nemci nočejo slišati, češ, da so oni prvi gospodje v naši državi. Žalostni so časi, toda mi sodimo, da so to le porodne bolečine in ne smrtna bolezen. Avstrija se mora šele preroditi in premladiti ter postati to, kar je njen pravi poklic v zgodovini narodov, namreč država, v kateri razni narodi pod varstvom slavne cesarske hiše dobé vsi jednake pravice, kakor te zahteva božji in človeški zakon. Časi so minuli, da bi slovanski narodi le hlapčevali Nemcem!

Na **Ogerskem** je v državnem zboru ista zmešnjava kakor pri nas. Opozicija, to so vladi nasprotna stranke, zahteva, da mora baron Banfi s svojimi ministerskimi tovariši odstopiti. Vlada pa odgovarja, da mora državni zbor preje dovoliti vojaške novince, državni proračun in še nekatere nujne zahteve. In tako mešetarijo že tedne in tedne, državni zbor pa trati čas s praznim glasovanjem. Ako se opozicija v kratkem ne uda, utegne se isto zgoditi, kakor pri nas, da bode namreč državni zbor preložen za nekaj mesecev. S tem seveda homatij ne bode konec, dokler ne pride na Ogerskem na krmilo mož, ki bode užival splošno zaupanje, katerega baron Banfi nima.

V ponedeljek je umrl bivši **nemški** državni kancelar grof Kaprivi, star 68 let. Ko je mladi nemški cesar Viljem meseca sušca 1890 odslovil mogočnega Bismarka, moral je na cesarjevo povelje grof Kaprivi prevzeti nevhvaležno službo prvega ministra v Nemčiji. Stari lisjak Bismark mu je jako grenil življenje, ker mu je bil vedno za petami ter grajal vsak korak. Grof Kaprivi sicer ni bil velik, toda pošten politik in odkritosrčen prijatelj Avstriji, kar Bismark nikdar ni bil. Zanimivo pa je, da je grof Kaprivi slovenske korenine. Njegovi predniki so se namreč pisali Kopriva in so še pred dvesto leti imeli svoja posestva na Kranjskem in Štajerskem.

Modri odgovori.

Kaj je dobiček? — dobro delati.
Kaj škoda? — med neumneži živeti.
Kaj zguba? — zamujeni čas.
Pogum največi? — hudega se bati.
Kaj je hogastvo? — svoje delo umeti.

Listek.

Kako se je doktor Zamida spreobrnul.

Resnična dogodba.

Zdravnik doktor Ivan Zamida je dokončal svoja opravila. Vzame klobuk in hoče iti v gostilno večerjat in se pogovarjat s prijatelji in znanci, kakor je imel navado storiti vsak dan. Steklenico dobrega vina si je lahko privoščil, ker je bil bogat in brez žene in otrok. Gospodinjala mu je dobro stara zvesta strežnica. Priljubljen je bil povsod. Hudega mu torej ni bilo nič, in lahko so prijatelji trdili, da je srečen.

Ko hoče iti iz sobe, zasliši zunaj govorjenje. Takoj nato vstopi strežnica. „Kaj je?“ jo vpraša osorno. Videlo se je, da bi mu bilo jako neljubo, ako bi ga kdo sedaj kam klical.

Strežnica ga pogleda proseče in pravi: „Poslušajte me, prosim, samo par minut! Vi lahko pomagate.“

„No, kako, kje lahko pomagam?“ reče zdravnik in odloži klobuk.

„Cunjarica, uboga Resmanka je zunaj. Sina ima v bolnišnici in kmalu ga bodo operirali. Zelo se boji zanj, kajti če umrje, nima nikogar, ki bi skrbel zanj na stara leta. Obljubila se je na božjo pot k Materi Božji na Brezje in je hranila dolgo časa denar za pot. A ker ni bilo zaslužka, je porabila vse. In vendar je danes teden praznik žalostne Matere Božje in tako zaupanje ima do Marije sedem žalosti, da prav gotovo pričakuje od nje pomoči. Gospod, glejte, vi ubožici lahko napravite veliko veselje. Saj bo tudi vam prav prišlo.“

Doktor Zamida se posmeja. „Seveda, saj sem pri tebi največji brezverec, star grešnik, ki ne spolnuje postne postave in še celo ob petkih meso je. Daj cunjarici, kolikor misliš, da potrebuje. Sicer ji pa tudi jaz privoščim, da napravi pri krasnem vremenu, kakor je letos, lep izlet.“

Nato vzame klobuk in gre v gostilno večerjat.

Naroči si svežo jetrno klobaso, čeprav je bil petek. Z velikim veseljem in zadovoljnostjo jo pojé. „Dobra je bila, izvrstna“, pravi, brišoč si usta. „Na to se dá piti. Še jedno steklenico!“

In prižge si lepo dišečo smodko, porine krožnik od sebe in se obrne k znancem. Živahen razgovor se prične. Začeli so si praviti novice, katere so prinesli danes časniki, in jih obdelujejo na vse strani. Vmes mahnejo tudi nekoliko po duhovnikih, se ponorčujejo iz posta in nazadnje malo pokvartajo. Ko se naveščajo igre, poizgubijo se vsak na svoj dom.

Ko se drugo jutro prebudi doktor Zamida, ga že čakata dva človeka. Jeden — kapucinski brat — ga prosi, naj gre v samostan, kjer imajo mrliča. Drugi — sluga nekega bogataša — mu ves tresoč se groze pripoveduje, da je dobil svojega gospoda mrtvega, najbrže umorjenega od roparjev. Zdravnik gre najprej v samostan.

Patra Janeza so dobili mrtvega pred velikim altarjem, kjer je molil po noči svojega Boga v tabernaklu. Kap mu je pretrgala nit življenja in ga postavila v trenutku pred večnega sodnika.

Položili so mrliča na njegovo posteljo. Doktor Zamida je imel nalogo preiskati vzrok bolezni. V celici je bil poleg njega še gvardijan in jeden pater. Zdravnik je bil sicer katoličan, a še nikoli ni bil v samostanu. Skoro groza ga je bilo, ko je stopil v celico, kjer je ležal pater Janez. Kapuco je imel potegneno čez glavo. Obraz je bil suh, bel kakor sneg, in sveti mir se je razlival po njem.

Pri preiskovanju zagleda zdravnik na rami sledove strjene krvi. „Kaj, ko bi bil kak zločin?“ vpraša. Gvardijan se nasmehne in reče: „O ni zločin ne, pater Janez se je strogo pokoril. Glejte“, — dvardijan seže pod trdo zglatve — „glejte, s temi šibami je bičal grešno, poželjivo meso.“ A s šibami je prišlo še nekaj družega na dan — spokorni pas pokojnikov. Ostri železni kosci so bili vpleteni v vrvi, in sledovi krvi so se še poznali na njih.

„Kaj je to?“ vpraša začuden zdravnik.

„Spokorni pas pokojnikov“, odgovori počasi in resno gvardijan. Zdravnik pa je nehote sklenil roki in govoril pri sebi: „Takole je pač lahko in dobro umreti.“

„Ali je bil umrl že dolgo tu v samostanu“, vpraša gvardijana.

„Tri leta je, kar je prišel k nam. Bolehen je že bil, ker je porabil vse svoje moči po misijonih. Dolgo je bil zdrav, krepak, a tudi najmočnejše telo omaga pri tolikem trudu in delu. Pri nas naj bi se malo odpočil. Pomagal je v spovednici in pisal poleg tega neko knjigo. In glejte, včeraj zvečer je zapisal zadnjo črko. Knjiga je dovršena, in takoj jo bomo dali tiskat.“

Knjiga je bila vsa lepo pisana. Naslov se je glasil: Nebeško kraljestvo silo trpi in silni ga nase potegnejo.

Hitro prebere zdravnik naslov in se zgane.

„Če vam je drago, vam pošljem knjigo, ko bo natisnena“, nadaljuje gvardijan. „Da, pobožen je bil pokojnik, redovnik z dušo in telesom. Šest in trideset let je bil v redu. Kako kratka doba je to! In nebesa si je zaslužil s svojo pokoro in trpljenjem. Gotovo že vživa nebeško plačilo. Taka smrt nas bodri in navdušuje, da ostanemo zvesti Gospodu, zvesti do groba.“

Zdravnik je poslušal gvardijana in čudno se je godilo v njegovi duši. Ves je bil zmešan. Nič ni vedel, kako in kedar je šel iz celice. Le toliko se je spomnil, da je pokropil mrtvega patra z blagoslovljeno vodo in zraven govoril: „Prosi za nas“, mesto: „Gospod, daj mu večni mir in pokoj.“

Iz samostana se je podal k drugemu mrliču. Pokojnik je bil znan čudak. Denarja je imel veliko, in stanoval je sam v lični hišici na koncu mesta. Vere ni imel nič. Zjutraj so ga dobili mrtvega. Vse je kazalo, da je bil umorjen.

Na glavi je imel globoko rano. Obraz je bil nenaravno zabuhel in črnkast. Zdravnik ga preišče. V goltancu mu najde velik kos mesa, ki bi ga bil zadušil gotovo v malo minutah, če bi ne bil umrl radi rane na glavi. Na mizi je bila še pečenka, katero je jedel — čeprav je bil petek v postu — ko ga je smrt prehitela. Tako se je prestrašil tatu, da mu je v goltancu ostalo meso, ki ga je imel ravno v ustih. Na pomoč klicati ni mogel in tat ga je brez posebne težave potolkel.

Strašna smrt! Ali ni bila očitna kazen božja za oskrnitev božje in cerkvene postave? Zdravnik se spomni včerajšnjega večera. Tudi on je grešil proti postni zapovedi. Kaj, če bi bila tudi njega zadela taka strašna kazen? Kaj, če ni ravno miloščina, katero je dal ubogi cunjarici, odvrnila kaznujočo roko božjo od njega?

Prihodnji četrtek ga poprosi kapucinski gvardijan, naj pride za malo časa v samostan, ako utegne. Gvardijan mu pokaže pismo, ki je imelo naslov: Gospej Elizabeti Zamida, roj. Dragič, tu.

„Znabiti je to kaka vaša sorodnica, gospod doktor? Pismo smo našli v zapuščini rajncega patra Janeza in moja dolžnost je, izročiti ga naslovljeni osebi.“

„To je moja mati“, pravi zdravnik ves začuden. „Ali kako je to mogoče? Kaka pomota bo.“

„Le berite“, reče gvardijan, „in vse vam bo jasno.“ Zdravnik bere:

Milostljiva gospa!

Morebiti se še spominjate mladega sodnijskega pristava Josipa pl. Savinskega. Okoli štirideset let bo, kar sem začel hoditi v vašo hišo. Bog povrni vašemu dobremu očetu in vam, kar ste mi storili dobrega. Posebno vi ste se trudili, da bi spreobrnili mene mladega brezverca. Dajali ste mi dobre knjige in me večkrat tudi z iskrenimi, prepričevalnimi besedami skušali pripeljati nazaj v sveto katoliško cerkev. A še bolj kot knjige in besede so mi pomagale vaše goreče molitve in lep zgled. Postal sem zopet veren. Ker me ni bilo po tej zame tako srečni uri več v vašo hišo, ste gotovo mislili, da sem ne-

hvaležnež. Toda to nisem bil nikoli. Spoznal sem, da me Bog kliče v redovniški stan. In šel sem takoj, ne da bi se količkaj obotavljal. Postal sem redovnik, kapucin. Vem, da se imam za Bogom največ vam zahvaliti za to veliko milost. Zato sem prosil ljubega Boga, da naj vam obilno povrne, kar ste storili dobrega meni, vam in vsej vaši družini. In kadar umrem, bom daroval svojo smrt za vas in vse vaše. Kot zadnji znak hvaležnosti vam pošljem tole knjižico, ki je moje zadnje delo na tem svetu. Prosim vas, ko bodeste zvedeli, da me ni več na svetu, zmolite zame očenaš.

Z Bogom!

Vaš hvaležni

pater Janez,

preje v svetu: Josip pl. Savinski.

Ves solzan je bil zdravnik, ko je prebral pismo.

„Kakor se vidi iz pisma“, začne gvardijan, „je imel pater Janez namen, odposlati je šele potem, ko bi bila knjižica natisnjena, ž njo vred. Toda smrt ga je prehitela. Vaši materi bo gotovo ljubo, če se ji naznani smrt blagega pokojnika. Prosim, izročite jej vi pismo. Morebiti vas bo zanimalo, če vam povem še kaj o patru Janezu.“

In gvardijan mu začne praviti, da je bil pokojnik zelo pobožen in zaslužen redovnik. Vsi so ga spoštovali. Deloval je s posebno velikim vspehom. Valed posebnega dovoljenja je smel v pokori dalje iti nego drugi, in po noči sveto Rešnje telo obiskovati. Mnogo let že v petek ničesar ni užival od jutra do večera. Mesa sploh ni jedel. Pri vsem tem je bil vedno vesel in vsem priljubljen. Sama prijaznost ga je bila. Posebno je zadnja leta častil trpečega Zveličarja. Kar hrepenel je po bolečinah, poniževanju in pokori. Njegovi govori o posvečevanju posta so bili pretresljivi. Vsak petek je daroval svoj post in svojo pokoro Križanemu za one katoliške kristijane, ki se tako daleč spozabijo, da ravno ta dan jedo nalašč meso, in se prav nič ne zmenijo za cerkveno zapoved.“

Ko je prišel doktor Zamida domov, pokleknil je po dolgih letih prvič in dolgo klečal pred podobo Križanega.

Prihodnje jutro pa — bilo je ravno ob istem času, ko je molila cunjarica na Brezjah — se je zgodaj podal v cerkev, kjer je opravil dolgo spoved in prejel sveto obhajilo.

To je resnična dogodba. Spremenili smo samo imena oseb in krajev. O da bi jih hotelo veliko poslušati klic Gospodov tako radovoljno, kakor doktor Zamida!

Misijonska poročila.

Ko smo v drugi številki „Domoljuba“ načrtali kratek zgodovinski razvoj katoliških misijonov od najstarejših pa do najnovejših časov, rekli smo na koncu, da se je ob sklepu preteklega stoletja katoliškim misijonom slaba godila in da se je to na bolje obrnilo še le po ustanovitvi tako zvanega „lionskega misijonskega društva“. V pričujoči številki hočemo našim bravcem nekoliko spregovoriti o početku, pomenu in delovanju tega za katoliške misijone velevažnega društva.

Ko se je po padcu Napoleona l. 1815. semenišče za zunanje misijone zopet odprlo s tem, da se je znova oživila molitvena bratovščina za spreobrnenje poganov, izdali so voditelji tega semenišča oklic, v katerem vabijo k pristopu v to bratovščino, a ob enem prosijo milih darov za najpotrebnejše misijone. Takrat je živel v Lijonu hči bogatega trgovca z imenom Marija Pavlina Zarič, ki je vsa gorela za dobra dela in zveličanje bližnjega. Ko je brala omenjeni oklic, bi bila najraje kar sama šla v daljne misijonske dežele spreobračat nevernike. Ker ji pa seveda to ni bilo mogoče, premišljevala je, kako bi z obilno denarno podporo mogla prav krepko pospeševati katoliške misijone. V tem ji je zelo na roko šel njen brat Filip, ki se je takrat v Parizu pripravljaj za duhovni poklic. In ta devica napravila je nekak načrt, po katerem se gotovo število oseb zaveže vsak teden majhen donesek (5 vinarjev) darovati za katoliške misijone. Obseg tega bolj zasebnega društva je bil seveda še majhen in je imel pred očmi podpiranje misijonov v Aziji. — Skoro isti čas pa je v istem mestu Lijonu neka druga oseba, gospa Petit, sprožila podobno misel z ozirom na ameriške misijone. Po božji previdnosti pa je ravno takrat prišel iz Amerike mladi, a goreči in duhoviti odposlanec severoamerikanskih misijonov, misijonar Inglesi. Povsod je znal s svojo zgovernostjo in zanimivim popisovanjem vzbuditi splošno zanimanje za misijone, tako na dvoru Ludovika XVIII. v Parizu, zlasti pa na kongresu evropskih vladarjev v Ljubljani (l. 1821.) Ta mož je prišel tudi v Lijon in je tam našel najbolj ugodno polje, pripravljeno po devici Zarič in gospe Petit, za ustanovitev misijonskega društva, kar se je dné 3. maja l. 1822. tudi vresničilo. In sicer se je društvo ustanovilo na najbolj široki podlagi, tako namreč, da ima obsegati vse katoliške misijone celega sveta.

Ko je bilo novo društvo od lionskega nadškofa potrjeno, podvizalo se je, da dobi tudi najvišje potrjenje od rimske stolice. Z največjim veseljem je tedanji papež Pij VII. potrdil društvo ter je ob enem obdaroval z bogatimi odpustki. A tudi poznejši papeži so kazali temu društvu veliko naklonjenost, med njimi tudi sedanji Leo XIII. Po zgledu papežev povzdignili so škofje po vesoljnem katoliškem svetu svoj glas v korist tega društva in tako se je v kratkem razširilo ne samo po evropskih deželah, temveč je razprostrlo svoje veje tudi v prekomorske pokrajine.

Ud je tega društva postanejo vsi tisti, ki plačajo pet vinarjev (centimov) na teden in vsak dan molijo „Oče naš“ in „Češčeno Marijo“ z dostavkom: „Sveti

Frančišek Ksaverij (ki je patron društva) prosi za nas!“ Društvo vodi glavni odbor v Lijonu, ki pa je zopet v tesni zvezi s propagando v Rimu. Društvo izdaja tudi „Letopis o razširjevanju sv. vere“, ki se tiska v desetih jezikih in izhaja vsak drugi mesec. Ker pa ni bilo mogoče v tem „Letopisu“ priobčevati vseh obilnih poročil iz katoliških misijonov, začel je l. 1868. v Lijonu izhajati še poseben tednik kot dopolnilo „Letopisa“, z naslovom: „Katoliški misijoni“, ki prinaša poleg raznovrstnih misijonskih poročil tudi jako lepe slike. Jednak list izhaja tudi v nemškem, laškem, holandskem, španskem, poljskem in angleškem jeziku.

Delovanje tega društva je bilo od časa ustanovitve pa do danes res velikansko. Ako samo na kratko omenimo, da se je po tem društvu v teku 77 let njegovega obstanka nabralo nad 300 milijonov frankov (okoli 150 milijonov gold.) in se obrnilo misijonom v korist: s tem je povedan velikanski uspeh tega društva. Letni dohodki, ki do leta 1835. niso znašali enega milijona, presegajo zadnja leta že 7 milijonov frankov. Največ seveda žrtvujejo Francozi; toda tudi iz drugih katoliških dežel prihajajo lepi prispevki v ta res apostolski namen.

Kako pa se porabijo ti darovi? — Velik del dohodkov porabi se že v Evropi za izobrazbo mladih mož, katere pošiljajo misijonski škofje v posebne evropske zavode, da se tam pripravljajo za bodoče misijonarje. Ko dovrše svoje nauke, treba jih je poslati na dotični misijonski kraj, kar zopet stane veliko denarja. Treba jim je preskrbeti potrebnih knjig in obleke, velikrat tudi raznovrstnega gospodarskega orodja; omisliti jim je treba vsega, kar se potrebuje za opravljanje službe božje itd.

A kaj so vsi ti izdatki v primeri s tistimi, katere zahteva ustanovitev, vzdrževanje, razširjanje nove krščanske občine! In koliko je takih misijonskih krščanskih občin v največji sili in potrebi! Če se letni dohodki sedmih milijonov frankov razdelé na vse občine, pride povprečno na eno 20 tisoč frankov; kaka malenkost je to, če pomislimo, da je ena sama občina dostikrat tako velika kot kaka evropska država, obsegajoča milijone prebivalcev! In tu je treba sezidati cerkve, stanovanja za misijonarje, šole, semenišča za mlade duhovnike, sirotišnice, bolnišnice, zavode za gobove itd. itd. In ko je po velikih žrtvah ta in ona občina premagala največje težave, pridejo nepričakovane nesreče, požari, povodnji, vojske, preganjanja — in treba je novih podpor, novih žrtev!

In za vse te tako velike in tako raznovrstne potrebe katoliških misijonov skrbi v prvi vrsti „lionsko misijonarsko društvo“. Res, ako bi previdnost božja ne bila tega društva poklicala v življenje, ne vemo, kako bi se danes godilo katoliškim misijonom. Zato pa je brez dvoma eno najbolj plemenitih dobrih del, podpirati z denarnimi prispevki to društvo in s tem katoliške misijone. Tudi Slovenci so že veliko žrtvovali v ta blagi namen; obilni darovi, priobčevani v dolgi vrsti letnikov Jeranove „Danice“ to najlepše spričujejo. Prepričani smo, da tisti, katerim je to mogoče, tudi v prihodnje ne bodo odtegnili svoje radodarne roke tej v pravem pomenu besede katoliški zadevi!

Vzroki brezverstva.

Zadnje dni je vsprejel sveti oče rimske plemiče. O tej priliki jim je govoril tudi o veri in neveri. „Luč svete vere“, dejal je poleg drugega, „je v nemiru sveta in nemirnih željah človeškega srca kakor baklja sredi viharja; če ne pazimo nanjo, lahko omedli in ugasne. In zares, koliko jih je, ki so bili rojeni in so vzrasli v sveti katoliški cerkvi, ki so pa po svoji malomarnosti izgubili sveto vero! Glavna sovražnika svete vere sta umski napuh in gospodstvo počutnosti. Človeškemu umu zadostuje, če ve, da je Bog govoril in da je svoje razodetje izročil nezmotljivi sveti cerkvi. Sicer pa človek v nadnaravnem redu tem več spozna, čim bolj se poniža. Kdor pa hoče z oholim umom prodreti v globočine in visočine božjih skrivnosti, ta zaide na kriva pota vsled slabosti človeškega uma in vsled kazni za neumni napuh. Zato je nešteto prej vernih duš zablodilo v brezupno brezno dvoma in nevere. Druga prav tako velika nevarnost za vero je pa počutnost. Da, nič morda tako lahko ne zatre vere in milosti, kakor uprav čutni nazori. Ko je na jeruzalemski tempel prišla prerokovana oskrumba razdjanja, tedaj pravijo, da je zaklical neki glas: Bog se je umaknil! Prav to se uresniči v duši, oskrunjeni od poltenih strasti. Čim bolj se te lasté srca, tem bolj grineva nebeška luč v umu, tem bolj izgublja človek svojo čast in svoj vzvišeni poklic, da, polagoma celo čuvstvo za krščansko pravnost — Bog se umakne. Ta dva sovražnika nosi vsak v svoji pokvarjeni naravi, a podpirajo ju vedno še vnanje okoliščine. A nikdar morda ni bilo za umski napuh in čutno poltenost toliko vabe in podžiga, kakor uprav dandanašnji, ko podžiga napuh in strasti pravna razbrzdanost, brezsravnost gledališča in časopisja itd. Zato je še posebno dandanašnji treba čuječnosti!“

Šolstvo na Francoskem.

Navesti hočemo čisto nepristransko pričo! Taka se nam zdi Alfred Fouillé, urednik velikega lista „Revue des deux Mondes“, ki piše v letniku 1897, št. 139: „Dandanes presega število mladoletnih hudodelcev skoro za polovico število doraslih. In vendar je vseh mladoletnikov komaj sedem milijonov, a doraslih ljudi 20 milijonov. V Parizu je večina zaprtih oseb mlajša od 21 let, in večinoma so zakrivali velika hudodelstva, na primer v samo enem letu 30 umorov, 39 ubojev, tri umore sorodnikov, dve zastrupljenji, 114 samomorov, 4212 ran, 25 zažiganj, 233 nenravnih zločinov, 458 večjih in 11.862 manjših tatvin. Lep račun o nadpolni mladeži! Odkod ta strašna propalost? Fouillé ne spada med tiste ljudi, katere imenujejo pri nas „Narodovci“ in socijalni demokratje klerikalce, a on sodi tako: Ne slovnica in pravopisje, računstvo in številenje, zgodovina in zemljepisje bo odvrčalo otroka od slabih dejanj. Nauči ga še toliko pravil, nauči ga gorovja holandskega in jezer ameriških, njegove strasti se ne bodo izpremenile. Če se glava natlači z dejstvi, imeni in številkami, se s tem niso vzbudile v otročjem duhu misli, ki povzročajo blago misljenje in brzdajo strasti. Učitelj naj ne izobražuje le spomina, ampak vest!“ Pa kako naj se

izobražuje vest v šoli, ki je brezverska? Iz francoskih šol so odpravili krščanski nauk, imena „Dieu“, „providence“ (Bog, previdnost) se v šoli ne smejo izgovoriti, ampak govori se le o napredku, narodu, usodi, omiki. Najhujša sredstva, tako tožijo listi, ne pomagajo več, niti gilotina nima več moči do mladih zločincev; zlo raste brez prenehanja. „Zločinca v starejši dobi, ki je že izkusil boje življenja in bedo velikega mesta, razumemo, da si ga ne opravičujemo. A mladostni zločinec še ni poskusil, kaki so boji življenja. Izstopivši iz šole ali še prej se je že odločil za zločinsko življenje, tako nekako, kakor se ta ali oni odloči za mizarški poklic — to je strašno.“

Kakoršno vprašanje, tak odgovor.

Frančiškanski pater Anton Kirher v Fuldskem samostanu na Nemškem ni bil le pobožen in vesten, ampak tudi izobražen mož v raznih posvetnih strokah. V družbi ni kazal čmernega obraza, kakor ga navadno učenjaki, marveč je bil zelo vesel in šaljiv. Ker je oskrboval več župnij, se je moral voziti večkrat po železnici. Na nekem takem potovanju se snide v železniškem vozu z dvema mladeničema, ki pa vkljub duhovnikovi prisotnosti zbijata svoje neslane šale. Pater Anton se spočetka še ne zmeni ne za njune neslanosti; a ravno to je oba neotesanca strašno jezilo. Kar se obrne jeden k patru rekoč: „Čujte, gospod pater, kateri Anton pa ste prav za prav vi, ali tisti z oslom, ali tisti s prešičkom?“ (Kakor znano, se slika sveti Anton Padovanski na nekaterih podobah z oslom, sveti Anton puščavnik pa s prešičkom, kar se nanaša na dogodbe iz njunega življenja.) Pater Anton ostane čisto miren in naglo odgovori obema: „Poslušajta gospoda, stvar je ta-le: Če govorim z vami, (se obrne proti vprašalcu) sem Anton z oslom in če z vami, (proti njegovemu tovarišu) sem Anton s prešičkom.“ Popotniki se na glas zasmejejo obema mladeničema, ki se odslej nista več drznila nadlegovati patra s takimi vprašanji.

Moč ene „Češčene Marije“.

V neki londonski ječi se je nahajal krojač, ki se ni maral spreobrniti. Njegovo vedenje se je zdelo že drugim jetnikom pregrdo. Duhovnik, ki je imel opraviti s kaznjenci, se ga skoro še odgovoriti ni upal. Vedel je, da ni vspeha pri takem tgovratnežu. Nkega dne pa pride duhovnik po zmoti v krojačevo celico. Jetnik ga srpo pogleda, kakor da bi hotel reči, saj tu nimaš ničesar iskati. Ker pa je bil duhovnik že v celici, vendar-le reče jetniku v vidni zadregi, naj spremeni svoje življenje, ker táko, kakor je njegovo, je že presramotno. A zaman so bile vse besede duhovnikove, krojač ni maral nič slišati. „Molite z menoj vsaj eno Češčeno Marijo“, dé duhovnik. Tudi za to se ne zmeni „razsvitljeni“ krojač. Ali konečno od neke nevidne sile primoran, vendar-le poklekne. Duhovnik ga objame in moli „Češčeno Marijo“, katero jetnik ponavlja za njim. Kako hitro je tu delovala milost božja! Prihodnji dan se je krojač skesano spovedal svojih grehov in je bil odslej ves spremenjen ter jeden najboljših jetnikov.

Slovenski novičar. Kranjsko.

(Katoliška družba) napravi v nedeljo dne 19. febr. zvečer ob 7/8, 6. uri zabavni večer v Katoliškem domu. K obilni udeležbi vabi odbor vse ude in prijatelje družbe.

(Krasen pastirski list) za postni čas je izdal ljubljanski knez in škof dr. Jeglič. V njem jako poljudno in temeljito razpravlja o namenu človekovem in o tem, kako doseči ta namen.

(Knezoškofovi zavodi.) Dne 11. aprila snidejo se na povabilo knezoškofovo v Ljubljani vsi dekanji ljubljanske škofije, kjer bodo pod predsedstvom škofovim imeli razgovor o nameranih škofovih zavodih ter se bodo predložili načrti in računi. Načrte bo napravil hrvatski arhitekt Vaucaš. Zato si bode ogledal enake zavode na Dunaju, v Celovcu in Briksenu.

(Birne v ljubljanski škofiji l. 1899.) bodo v drugi polovici aprila: v dekaniji postojnski in trnovski, v drugi polovici meseca maja: v dekaniji ljubljanski, v drugi polovici meseca junija: v dekaniji idrijski, meseca avgusta: v dekaniji moravški, in meseca septembra: v dekaniji vipavski.

(Premeščeni) so: g. Janez Smukavec zaradi bolehnosti z Blok kot kapelan v Horjul, g. Viljem Mlejnik iz Knežaka na Bloke. — V začasni pokoj je stopil g. Anton Medved, kapelan trnovski v Ljubljani.

(Odlikovanje.) Papež je imenoval generalnega vikarja in stolnega kanonika Janeza Flisa za svojega hišnega prelata.

(Umrli) je v Leonišču v Ljubljani bivši c. kr. gimnazijski profesor in mnogoletni kapelan v Šmartnem pri Kranju g. Anton Brodnik. N. v. m. p!

(Državna podpora) Poljedeljsko ministerstvo je dovolilo društvu „Gospodarska zveza“ v Ljubljani 2000 gl. podpore z namenom, da preskrbi zveza za trgovsko izobrazbo mož, ki bodo v obširnem obsegu in z vspehom snovali, organizovali, vodili in pregledovali gospodarske zadruge v področji zveze.

(Železnica Gorica — Vipava — Postojina.) Poroča se, da so že pričeli s trasiranjem te železnice in da bo glavni načrt že spomladi vladi predložen.

(Umrli) so: dne 5. febr. g. Frančišek Penca, posestnik v Mokronogu, bivši župan in načelnik okr. cestnega odbora. — Dne 6. febr. na Vačah upokojeni učitelj g. Frančišek Peruci, znan starinoslovec. — Dne 8. febr. g. Jožef Raktelj, bivši nadučitelj in šolski voditelj v Ribnici. Bil je učitelj „stare šole“, a zato tudi mož starega, krščanskega prepričanja in delovanja. — Blag jim spomin!

(Redka slovesnost) se je vršila dne 6. febr. v Tunjicah pri Kamniku. Ta dan sta obhajala zakonska Primož in Marjeta Romšak svojo zlato poroko. Ob enem pa je bila tudi poroka sina Matija Romšaka z Marijo Koželj na domače posestvo.

(K zavarovalnemu društvu v Tunjicah) je pristopilo že 62 posestnikov. Ostali so zavarovani večinoma pri družih bankah; upamo, da bodo sčasoma pristopili vsi k domačemu društvu.

(Nagla smrt.) Dne 15. m. m. zadela je v cerkvi v Črnem vrhu nad Idrijo kap gostilničarja Janeza Čuka. Prenesli so ga takoj v bližnjo hišo, kjer je v nekaterih minutah umrl.

(Iz Svibnega.) Letošnja zima nam je jako všeč, kmetovalec in delavec se pri svojem poslu ne moreta pritoževati zaradi neugodnega vremena. Tudi s predpustom bi bili mi Svibenjci zadovoljni, ako bi se ravno ob tem času „veselja“ ne bila pripetila pri nas velika nesreča. Neki mož, že nad 60 let star, je po velikem trudu prišel do zakonskega jarma; toda komaj na pragu svoje „sreče“ — že ga zadene nesreča: od poroke se vozečima novoporočencema se splašijo konji, voz se prevrne in poškoduje ženina skoro do smrti. Tako nesrečne svadbe Svibenci ne pomnimo.

(Vabilo na občni zbor) konsumnega društva pri D. M. v Polji, ki se vrši v nedeljo dne 19. febr. ob 3. uri popoldne v društveni hiši št. 49. Vspored običajen.

(Občinske volitve) v kmetški občini Česence pol. okraj Litija so se mirno izvršile. Za župana je izvoljen Frančišek Mandelj, za svetovalca Ivan Štepec in Fr. Rus. Tako ima občina zopet sposobne moše poštenjake na krmilu.

(Iz Gorij) se nam piše: Zadnji čas je pri nas jako živahno gospodarsko življenje. Kmetijska zadruha, ki se je osnovala meseca novembra lanskega leta, vrlo napreduje; že šteje 110 udov. In vse to vključ strupenemu zabavljanju „Slovenskega Naroda“. Mi onemu dopisniku (ki najbrž sedi v uredništvu „Slov. Naroda“) povemo na uho samo to-le: Blejci smo že „toliko brihtni“, da se gospodarstva ne bomo hodili učiti niti k njemu niti k njegovemu „Kramarčku“. Vsi tisti pa, ki so „dobre [volje“, a ne še udje našega društva, bodo prej ali slej prišli do pravega spoznanja in bodo vstopili med naše vrste. Zato Bog blagoslovi mlado društvo!

(Iz Šmartna nad Kamnikom) se nam poroča: Dne 29. jan. obhajal je tukajšnji občepriljubljeni gospod učitelj Frančišek Zorč 42 letnico svojega učiteljevanja. Vsa leta je prebil nepretrgoma v Šmartnem, kjer je nastopil svojo učiteljsko službo v tisti dobi, ko so imeli učitelji najslabše plače. Boriti se je moral z velikimi težavami, zlasti še vsled tega, ker je bilo

treba preskrbeti čvetero otrok, od katerih je sedaj eden semeniški duhoven, a drugi učitelj. A vkljub prvotnim slabim gmotnim razmeram in mnogovrstnim skrbem je ostal čvrst na duhu in telesu. Vsled njegove miroljubnosti in prijaznosti in postrežljivosti spoštujejo ga vsi župljani. In letos, ko je prejel častno svetinjo za 40-letno zvesto službovanje, ga tudi župljani niso pozabili. Darovali so mu krasen album in tintnik v znak hvaležnosti in v spomin na mnogoletno službovanje v tem kraju. — Bog daj dobremu in blagemu možu dočakati dneva, ko bo s svojo zvesto tovarišico življenja obhajal zlato poroko!

Koroško.

(Nova slovenska posojilnica.) V Železni Kaplji je z novim letom začela poslovati posojilnica za Belo in okolico.

(Plaz) je pokopal na Predilu vodnika in pet vojakov, ki so nesli brašna na trdnjavo. Vodnik in štirje vojaki so se sami izkopali, petega so pa po silnem trudu komaj živega izvlekli.

(Osebnosti.) Velikovski okrajni glavar je dne 4. febr. prezasluznemu starosti koroških Slovencev, proštu L. Serajniku v Tinjah, slovesno izročil red železne krone III. vrste. — V Borovljah je dne 30. jan. umrl znani orglarski mojster in slovenski rodoljub, Fran Colarič.

(Družba sv. Mohorja) vabi Slovence in Slovenke, da se ji tudi v tem letu pridružijo. Knjige bode to leto izdala sledeče: 1. „Zgodbe sv. pisma“, šesti snopič; te knjige pač ni treba še le priporočati! 2. „Premišljevanja o presv. Rešnjem Telesu“, krasen molitvenik s posebnim ozirom na sv. Rešnje Telo. 3. „Jagode.“ Knjiga za odraslo mladino: pesmice, igrokazi in jedna podučna povest. 4. „Postrežba bolnikom.“ Poduk, kako streči bolnikom in jim pomagati v prvi sili. 5. „Avstralija in nje otoki.“ Zemlje- in narodopisna knjiga. 6. Koledar. — Družba prosi, da bi se udje o pravem času oglasili, ker se morajo nabiralne pole do petega marca že odposlati. — Rojaki na delo, da se nas zbere zopet častno in ako Bog da, še večje število udov. To bode vsemu narodu v največjo srečo in čast ter tudi v ponos pred vnajnim svetom!

Primorsko.

(Umrl) je dne 8. febr. v Pazinu istrski deželni poslanec dr. Fr. Konstantini. Bil je prvobornik istrskih Italijanov, bistra glava in jako delaven, zato je njegova smrt velika izguba za italijansko stranko. — V Škrbini pri Komnu pa je umrl č. g. Peter Vuga, odnotni župnik. Mir njegovi duši!

(Dopolnilna velitev) v deželni zbor na mesto odstopivšega grofa Koroninija bo 27. t. m. v mestni

hiši Goriski. Za poslanstvo kandidira žid dr. Luca to (Luzzato), kateri prestopi k luteranom. Tako daleč smo prišli v Gorici!

(Mlada samomerilka.) Neverjetno se v Trstu množe samomori. A saj ni čuda: Židovsko časopisje uničuje prav po načrtu vero in nравnost v srcih Tržičanov. Nedavno se je v Trstu zastrupila 18-letna šivilja!

(Krojaška zadruga) V Gorici se je osnovala krojaška zadruga. Dne 5. febr. je bil v ta namen javen poučen shod v Solkanu. Govoril je častiti g. dr. Jos. Pavlica, najprej na sploh o trgovini, ki je posebno v Gorici še vedno po večini v tujih rokah, potem pa o namenu in pomenu „Krojaške zadruge“. Razlagal je pravila in naposled povabil Solkance, da bi pristopili v obilnem številu. Ko je še g. Gabršček iz Gorice toplo pozdravil to misel kot del skupnega narodnega programa, se je vpisalo v zadrugo precejšnje število Solkancev.

Štajersko.

(Prelat monsignor Igo Orožen), stolni prošt v Mariboru, je dne 30. januarja slavil osemdesetletnico svojega življenja. Zaslužni duhovnik je bil od papeža odlikovan s častjo apostolskega protonotarja, od cesarja pa z viteškim redom železne krone. Bog daj čakati blagemu zlatomašniku sveto mašo-biser-nico, a potem še skrajno mejo človeškega življenja!

(Nagla smrt.) Na Vuzenici so imeli gasilci v neki gostilni veselico. Ob dveh po noči prinese domača hči denar menjavat. Začne se tresti, pade in v malo trenutkih je bila mrtla. Gasilci so jej še napravili mrtvaški oder ter končali veselico.

(Ponesrečil) se je dne 8. februar. v Gornji Voličini (Slovenske gorice) studenčar Bezjak, ko mu je vsled neprevidnosti noga zdrsnila s kljuge in je padel 10 sežnjev globoko. Zlomil si je desno nogo na dveh mestih in tudi na glavi je bil tako poškodovan, da je umrl že čez pol ure.

(Zadružna organizacija.) Pridno se vrsté shodi, na katerih se razpravljajo družabne razmere kmetiškega in delavskega stanu. Pred kratkim je bilo tako zborovanje na Ponikvi ob južni železnici. Govoril je g. Kržišnik o kmečki bedi, o nje vzrokih in o potrebi zadrug. Ljudstvo je prav pazljivo poslušalo zelo poučni govor in burno pritrdjevalo. Bil je tudi shod na Teharjih in v Ljutomeru. V vseh teh krajih osnujejo se zadruge. To je veselo znamenje, če tudi v ljubljanskem „Slovenskem (!) Narodu“ nekdo piše zoper zadruge in čenča nekaj o boju zoper domače trgovce. Mi Štajerski Slovenci že vemo, kaj nam je treba in ne maramo poduka od strani, ki niti najmanjšega smisla nima gledé gospodarske samostojnosti slovenskega naroda!

Drobtinice.

Leto 1900 — sveto leto. — Rimski katoliški listi poročajo, da so sveti oče Leon XIII. sklenili, proglasiti leto 1900 za sveto leto. Navadno se proglasi vsako 25. leto za sveto leto, ob izrednih prilikah pa tudi še kako drugo. Zadnje navadno sveto leto je bilo še pod Pijem IX. l. 1875.; l. 1878. pa so sedanji papež ob svojem nastopu proglasili izredno sv. leto.

Velika svetovna razstava v Parizu. — Kakor znano, otvori se ta razstava prihodnje leto. V Ljubljani se je osnoval poseben odbor, ki hoče vse poskrbeti, da se je udeležé tudi Slovenci. Cena za vožnjo tja in nazaj z vsemi potrebščinami na potu in v Parizu vred znaša 250 gld., ako se plača tekom l. 1899. Ako pa se plača še le leto 1900, treba 20 gld. več. Plačuje se lahko v mesečnih obrokih. Kdor bi se torej hotel udeležiti skupnega izleta Slovencev na pariško svetovno razstavo, naj se oglasi pri tajniku pripravljalnega odbora, gospodu kanoniku Sušniku; denarne pošiljatve pa naj se pošiljajo na blagajnika c. kr. notarja Ivana Plantana v Ljubljani.

Mačja razstava. — Bila je v Novem Jorku. Odlikovala se je po silno visoki ceni razstavljenih mačk. Tako se je zahtevalo za neko siamsko mačko 1000 gld., za neko holandsko pa 2000 gld. Biser razstave pa je bil neki francoski maček, cenjen nad 20.000 kron. Kakor nalašč za predpust!

Devet dni pod snegom. — Neko jakutsko deklico je poslal oče k trgovcu, oddaljenemu kakih 60 vrst (= 64 km.) Med potom nastane huda megla in snežiti začne. Dekle zleze s konja, zavije se in zaspi. Ko se pa zjutraj zbudi in hoče na konja, se konj vtrga ter oddirja po megli in snegu. Dekle cel dan leta za njim, a zastonj. Zvečer utrujena leže v sneg. Po noči pa jo tako zapade sneg, da se zjutraj ne more skoraj premakniti. Vendar se toliko zave, da z roko trga in vrta sneg. A ven ne more zlesti. Tako leži brez jedi in pijače noč in dan in dan in noč. Še le deveti dan jo zasledijo in izkopljejo iz snega. Bila je še živa. Dajali so ji čaja in krvi in polagoma je zopet ozdravela.

Slovenec dobil prvo darilo. — Trg pred Karlovo cerkvijo na Dunaju hočejo umetno prenoviti. Za načrte je razpisal odbor darila. Med mnogimi načrti so spoznali za najboljšega onega, ki ga je izdelal Slovenec g. Maks Fabiani, rojen v Kobdilju na Krasu. Dobil je prvo darilo 2500 gld.

Vstaja. — Kmetje v Rumeniji bi bili radi vzeli v najem velikanska posestva umrlega barona Miloša Bajiča, strica srbskega razkralja Milana, a oddali so jih v najem Grkom. Zato so se rumunski kmetje

uprli. Poslali so zoper nje dva regimenta vojakov, a kmetje so jih napadli in pognali.

Peš okoli sveta. — Brata Selan sta se podala peš okoli sveta. To sta menda prva slovanska potnika te vrste okoli zemlje. Treba jima bo precej vztrajnosti!

Narodno gospodarstvo.

Pojdi in tudi ti tako stori!

Marsikak prijeten večer smo doživeli lansko pomlad. Stari Tomaž je ta čas najraje presedel na klopici pod krasno cvetočo jablano, ki je sicer imela tudi namen, odvracati najhujše solnčno pripekanje od zraven stoječega ulnjaka. Kri ni voda, in zato se ne smemo čuditi, ako najdemo starega Tomaža le redkokedaj samega, največkrat se mu pridruži kak sosed, ki je tudi čebelar. Tudi nocoj ne bo sam, ker ravno jo maha proti klopici sosed Cene.

Cene: „Dober večer? Kaj novega sosed?“

Tomaž: „E — kaj bi novega zvedel, posebno zdaj, ko nikamor ne pridem, ker moram tam-le vedno stražiti svojo čredo, da mi kak roj v hosto ne potegne.“

Cene: „Ravno prav, jaz sem pa ta teden nekaj novega dobil, glej — (mu poda na ogled poslani list „Slovenski čebelar“) — ter sem te mislil za svet poprašati: ali naj pristopim k društvu kot ud, ali ne. Če boš ti, bom tudi jaz.“

Tomaž (pregledovaje list in vabilo): „Veš kaj, Cene? takih-le reči jaz nič kaj ne obračunam, gospoda ima preveč časa, si pa vsakovrstne igranje izmišljuje.“

Cene: „Dostikrat je res tako; ali tako hitro soditi vendar ne gre, saj si stvar videl komaj od zunaj. Jaz sem list že večkrat prav pazno prebral in reči moram, da mi vedno bolj ugaja.“

Tomaž: „Res nisem tega pazljivo prebral, pa ti vendar rečem: Čemu to? Že dolgo smo čebelarili brez društva, nemara bomo z naprej tudi še.“

Cene: „Res je, čebelarili smo; druga pa je, kako? Kolikokrat nismo vedeli, kje začeti, povpraševali smo drug drugega, pa dostikrat nobeden ni vedel kakó in kaj.“

Tomaž: „Misliš, da gospoda vse ve? Koliko nepotrebnega pisarijo, slednjič pa niti sami tega ne storijo.“

Cene: „Ne, nočem ti vsega spodbijati; pa spoznati moraš vendar, da odkar izhaja „Kmetovalec“ in smo sploh tudi kmetje začeli več brati, da se je marsikaj zboljšalo, ter smo staro kopito vrgli v kot.“

Tomaž: „Hm, vse prav, pa kmetijstvo nas živi, zato je treba napredovati, če nečemo posne nati raka.“

^{*)} Naročil se pod naslovom: Č. g. Frančišek Mekinec, duhovnik v pokoju Ljubljana, (Trnovo).

Davki so vedno večji, razne potrebsčine vsako leto rastejo, kakor gobe ob jesenskem deževju; za kmetijstvo se mora človek truditi; čebelarstvo pa imamo le za kratek čas: muha ne da kruha."

Cene: „Dragi sosed! tvoj zadnji ugovor ti moram pa že popolnoma spodbiti. Praviš: muha ne da kruha; glejte si no, kakor bi človek živel edino le od kruha! Čebela daje pa med in vosek, s tem pa tudi kruha in denarce. In pa kratkega spomina si tudi. Mar si po strani gledal denarce, katere si lansko jesen potegnil za sod medu? Menim, da so ti bili tako všeč, kakor če bi je bil skupil za maslo ali pšenico. Čebele imamo le za kratek čas, praviš. Že prav; kratek čas pa tudi ni zastoj; morebiti za druge bolj nepotrebne zabave več potratimo, kakor za čebele, katere nam velikrat prinesejo tudi dobiček."

Tomaž: „Nikari se ne razvneš no! Ker si mi že vse ovrigel, tega menda vender ne boš tajil, da imamo že tako zadosti davkov in plačil, denarja pa vedno manjka. Zdaj pa še za čebelarsko društvo dve kroni! — dve kroni nista dva — no kako hočem že reči?"

Cene: „Dva bobka, smo včasih rekli. Veš Tomaž, da boš tudi ti jedenkrat prav imel, ti tega ne bom ovrigel, raje pa ti hočem povedati, kako se lahko oba zastoj v čebelarsko društvo vpiševa. Glej sosed! letošnje vince ima na sebi sledove trtne uši, ker je drago. Letošnja pratika tudi ne obeta Bog ve kakega rajskega vremena. Jaz sem sklenil, kake dvakrat mimo krčme iti in pri čebelicah društvene liste prebirati. Tako ne bom nič na škodi, pa vendar član društva."

Tomaž: „Ha, ha, ha! ta je pa dobra. Veš sosed, kar si ti sklenil, tudi jaz lahko sklenem — spolnil nemara bom še lažje, ker greš ti večkrat v krčmo, nego jaz. Kadar se boš dal vpisati, pridi še k meni po letnino dveh kron, da oba ob enem vpišes."

Cene: „Sicer si mi jo res dobro pod nos dal, pa čebelarskemu društvu sem le uda pridobil. Lahko noč!"

Vzgoja.

Slišal sem praviti, da imajo po tiskarnah tudi svojega tiskarskega kozla. Videl ga sicer še nikdar nisem, če sem bil tudi že mnogokrat v tiskarni. Pa časih se menda zakadi tisti kozel med črke, pa jih vse premeša in napravi čudno kolobocijo, da vse kaj drugega na dan pride, kakor se je mislilo. Tako je imel tisti nesrečni kozel menda tudi pri mojem zadnjem sestavku o „vzgoji“ opraviti, ker tam se je bralo, da nekateri stariši menijo, da svojo dolžnost že izpolnijo, če svoje otroke „zaničujejo".

Ta bi bila lepa! Takih starišev pa že ni, vsaj pri nas ne! Tam pač tam v daljnih tujih krajih med divjaki, — kakor nam pripovedujejo zgodbe „Dejanja sv. Detinstva" — tam menda mečejo stariši otroke od sebe, da žalostno poginjajo, ako ne naleti nanje srečna noga katoliškega misijonarja. A pri nas se stariši s tem ne pregreše. Taki se že dobé, ki so proti svojim otrokom malomarni, brezbrizni, a ne da bi jih zaničevali. Toda prav mnogo jih je, ki greše ravno z nasprotno lastnostjo: s tem, da otroke preveč in nespametno ljubijo. Hočejo jim dobro, a ne vedó, kaj je zanje v resnici dobro.

Namesto „zaničujejo" bi se bilo moralo brati „nasičujejo" (ali nasitujejo), — ko bi kozel ne bil črk preobrnil! In poleg tega, da jim dajejo potrebne hrane, štejejo si stariši v dolžnost, skrbeti otrokom tudi za obleko, in pa to, da jih spravijo h kruhu. Tako smo rekli zadnjič. To je vse prav in potrebno in je brez dvoma stroga dolžnost starišev. „Kdor pa za svoje, zlasti za domače" — pravi sveti Pavel — „nima skrbi, ta je hujši kot nevernik in je vero zatajil."

Vendar to še ni vsa naloga vzgoje, in tudi ne poglavitna. Ako smo zadnjič to grajali, hoteli smo le reči, da mnogi stariši le preveč edino skrb za telo, da imajo pri vzgoji pred očmi le bolj telesno plat otrokovega življenja. Tako so vzgajali svojo mladino Špartanci. Vzgajali so otroke le v vojake; na to je merila vsa vzgoja, zato so le telesnost na vso moč gojili. No, pa ni bilo vse tako napačno, kar so Špartani počeli s svojimi otroki. Marsikaj bi se bilo vredno od njih učiti; vam bom že še s časom povedal. Velike važnosti za vse življenje otrokovo je tudi, če je njegovo telo dobro vzgojeno, kajti v zdravem telesu — pravi pregovor — biva zdrava duša.

Le edino telesnost se ne sme v otroku gojiti. Tako so vzgajali otroke Špartani; mi pa nismo Špartani, ampak — kristijani!

Po namenu, katerega imamo z otrokom, ravna se njegova vzgoja. Hoteli so imeti krepke vojake, pa so jih že z mladega vadili v telesni gibčnosti, ali „eksercirali". Tako Špartani. Mi kristijani moramo pa tudi imeti pred očmi namen, za katerega so vstvarjeni naši otroci, in po tem namenu se mora ravnati vsa vzgoja. Ta namen je pa oni, ki ga nas uči sveta naša krščanska vera. Vera naša pa priznava duši veliko prednost pred telesom. Dobra vzgoja torej mora imeti pred očmi celega človeka, to je dušo in telo in oboje gojiti v pravem ravnanju in soglasju. Le taka vzgoja je popolna in taka je — krščanska.

Za smeh in kratek čas.

(Ciganske.) — Cigana, ki je bil zaradi krive prisege zaprt, obišče v ječi duhovnik, ter mu očita, kako velik greh si je naložil na svojo dušo, ker je prisegel na nekaj, česar videl ni. — „Ali imam dušo?“ popraša cigan. — „Seveda,“ reče duhovnik. — „Ali lahko prisežete na to, da imam dušo?“ — Duhovnik pri-trdi. — „Poglejte torej, častivredni gospod, da se lahko tudi na to priseže, česar človek ne vidi!“

Pri neki sodnijski obravnavi je dvanaest prič pri-trdilo, da so videli cigana, ko je ravno hotel ukrasti konja. Zatoženec zmigne z ramama ter pravi hladno-krvno: „Kaj, samo dvanaest prič je, ki so videle? Jaz jih lahko priženem tisoč, ki niso videle!“

Da so cigani šaljivi tudi na zadnjo uro, dokazuje to-le: Na Ogerskem je bil pred nekaj leti cigan obsojen na vislice. Od vseh strani se je bilo zbralo veliko ljudstva, da bi videli, kako ga bodo obesili. Cigan pa se poslovi od njih tako-le: „Zahvalim vas lepo, da ste se meni na ljubo potrudili semkaj; dal Bog, da bi vam mogel to prijaznost vrniti!“ (t. j. da bi mogel tudi jaz v a s videti na vešalah.)

Nekemu drugemu ciganu reče rabelj, ko se bližata vislicam: „Bodi miren, da svojo reč dobro izvršim, ker danes prvokrat človeka obešam!“ — „Nič ne dé“ — pravi obsojenec — „jaz bom danes tudi prvič obešen; glejva torej oba, da bova svojo reč dobro opravila!“

Nekdo, ki je v gostilni zaigral zadnji krajcar, poprosi cigana, naj mu zaigra na citre kako žalostinko. „Ni treba“ — pravi cigan — „to vam bo že doma žena zaigrala!“

Besedna uganka.

1				4			
	b	b	b	b			
	c	d	d	d	d	d	
e	e	f	g	h	j	j	j
		l	l	l	l		
			l	m	m	o	
o	o	o	o	o	o	o	o
	o	r	r	r	t	u	
		u	u	u	v		
2				3			

notranji del telesa,
nepošten človek,
slovenski časnik,
ptica,
časovni del,
ime sloven. časnika,
brano od desne na levo
mesto v severnem
delu Češke,
prevozno sredstvo.

Razvrsti vse te črke tako, da dobiš poleg označena imena, in pokaže se Ti, ako si prav rešil to besedno uganko, v vrstah 1—2 in 3—4 dober prijatelj, ki Te večkrat na leto obišče.

Računska uganka.

Dve materi in dve hčeri zadele so terno vsaka po 400 gld.; koliko je imela dote najmlajša hči, ako je dobila tri četrtnine vsega denarja?

Zastavica.

Kdo ima 3 pare čevljev, čeravno nobene noge?

Rešitev ugank v zadnji številki:

Računska uganka za predpust: 19 volov po 4 gld. je 76 gld., 1 krava 1 gld., je 1 gld., 60 ovac po grošu, je 3 gld. Skupaj: 80 glav živine je 80 gld.

Zastavici: 1. Kmet vidi kmeta vsak dan; cesa cesarja malokdaj; Bog pa Boga nikoli. (Torej svojega vrstnika ali brata.) — 2. Elija je bil rojen, pa ni umrl (ker se je živ na zlatem vozu odpeljal v nebesa), Adam pa ni bil rojen, pa je umrl.

Rešitev nam je poslalo nad 100 naročnikov; med temi jih je veliko nepravilno rešilo. Izmed tistih, ki so vse prav rešili, smo za tókrat izjemoma izžrebali sledečih 30 imen: Marijana Artač iz Notr. Gorice; Janez Starč v Bočinju; Lovro Črnilec v Naklem; Jožef Košmerl v Retji; Julija Murnik v Vipavi; Franc Stožir v Trnovljah pri Celju; Ivana Lebarič v Ljutomeru; Marija Debeljak v Podbrezji; Andrej Pavlič v Podgorji; Neža Kunstelj na Poljšici; Matevž Verbič v Koseznih; Franc Vozlič v Št. Pavlu na Štajerskem; Stefanija Siart v Ljubljani; Maks Osebig v Dugi na Hrvaškem; Marija Petkovšek na Stari Vrhnik; Janez Grandovec v Gor. Ponikvah; Albin Pleško v Ljubljani; Matevž Merkuš v Dravinah pri Ptuj; Janez Škvarča v Idrili; Simon Žmitek v Srednji vasi (Bohinja); Franc Plohl v Gaberniku pri Ptuj; Valentin Sušnik v Prašah; Jožef Bašl v Hočici (Štaj.); Janez Peternel v Seničici; Alojz Selak v Dolji pri Bučki; Ivan Potokar v Radomlji; Martin Oklič v Ljubljani; Franc Kotnik v Vogrčah (Koroško); Miha Dimnik v Jaršah pri Ljubljani; Adolf Škabar v Barkovljah pri Trstu.

Slovarček nenavadnih besed.

Klerikalizem, klerikalec. Kristus je vse odrešil, a ni šel sam po vsem svetu oznanjat evangelija, krščevat in dajat drugih zakramentov, ampak je za to delo izbral posebne služabnike. Ti služabniki se imenujejo po grški klerus, kleriki, to se pravi odločeni, izbrani za službo božjo. Kleriki so torej duhovniki. To pa, da v katoliški cerkvi duhovništvo stoji nekako med Bogom in ljudmi, da daruje prošnje naše Bogu, a milost božjo s svetimi zakramenti, molitvami in blagoslovili nosi nam, to je klerikalizem. Klerikalci pa so vsi katoličani, ki verujejo v Kristusa, ki verujejo v sveto katoliško cerkev, ki imajo duhovnike za služabnike božje, poslušajo iz njih ust božje nauke in prejema jo iz njih rok božje zakramente. Seveda so vsi duhovniki ljudje in kot ljudje podvrženi človeškim slabostim, seveda je ta ali oni lahko celo nevreden — vendar ima on še neizbrisni znak duhovništva, tudi on je še maziljenec Gospodov; obžalovati moramo nevednega človeka, a še vedno spoštovati v njem mašnika božjega. Sv. Duh je dovolj močan, da tudi po nevrednem človeku lahko daje svojo milost, kakor solnce tudi še skozi umazano okno lije svoje žarke. Ime „klerikalec“ torej prav za prav ni nobena sramota, ampak častno ime katoličana. Žali Bog, da sovražniki Boga in cerkve vse oskrunijo. Svet je križani Zveličar, slabi ljudje rabijo njegovo ime za kletvino; sveti so zakramenti, a tudi z njimi nekateri kolnejo. Tako so sovražniki katoliške cerkve omazali tudi ime klerikalizem. Zvestega katoličana pa imenujejo klerikalca, ali kakor časih tudi sami pravijo: „farškega hlapca“. S tem ljudi ostraijo, in res je še pri nas mnogo takih, tudi omikanih mož, ki se ničesar bolj ne bojé, kakor imena klerikalec. Nekateri hodijo celo v cerkev, prejema jo zakramente, a če jim reče kdo, da so klerikalci, kar počepnejo v koruzo (turšico) in pridušajo se, da niso. A pameten mož bi vprašal: Kaj pa je to klerikalec? In stavim sto kron, da jih izmed sto devetindevetdeset ne bo vedlo povedati. Klerikalec je katoličan, in to sem jaz tudi. Če pa misliš s klerikalcem kaj drugega, pa povej po domače, čemu bi laži in obrekovanja pokrival s tujimi besedami?

35 Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dné
2. marca 1899 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 4. februarja:	81	56	13	38	16
Gradeč, 4. februarja:	10	56	42	6	1
Ljubljana, 11. februarja:	65	69	18	76	47
Trst, 11. februarja:	5	20	7	66	67

Po ceni na prodaj

je radi odsotnosti posestnika 145 2—2

lepo posestvo v Podgorju poleg Kamnika.

Posestvo leži v bližini skupno na ravnem, na katerem je hišno in gospodarsko poslopje, ki je bilo pred kratkim novo zgrajeno, pri tem je lep sadni vrt, travnik, zaraščen gozd in do sto mernikov posetve. — Več o tem pové oskrbnik Jernej Vidic, posestnik v Podgorju št. 75 pri Kamniku.

Hišnik, ob enem gozdni čuvaj,

kateri razume nekoliko o vrtnarstvu in sadjarstvu, se išče za posestvo blizu Kranja. Več se izve pri upravnistvu »Domoljuba«. 397 2—2

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavne dopuščene srečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschgasse 8. 826 10-10
6

Proda se iz proste roke ali tudi v najem dá

mlin in žaga

v prav dobrem stanu. Zraven zemlje za 6 mernikov posetve.

Več se izve pri posestnici

Marija Dejak

Vas Sevšek, pošta Šmartno pri 401 1 Litiji.

Pismonoša

ob enem sluga se išče za c. kr. poštni urad na Rakeku. 403 (1—1)

V najem se dá

gostilna in prodajalnica

s specerijskim blagom, blizu farne cerkve in železnične postaje z vsemi gospodarskimi poslopi vred. Zraven je tudi njiva, travnik in gozd.

393 (3—1)

Janez Koprivec

v Žalni, p. Višnjagora.

Dva sposobna pomočnika in učence

379 0—4

sprejme takoj **Ivan Demšar**, kovač v Ljubljani.

Preselitev trgovine.

Uljudno naznanjam, da sem preselil svojo prodajalnico iz barake za knezoškofjsko palačo na Pogačarjevem trgu (za vodó) v

Semeniščno poslopje

na istem trgu, kjer bodem nadaljeval prodajo lesne, pletarske in sitarske robe, žime in morske trave. — Zahvaljujem se ob enem slav. občinstvu za doslej izkazano naklonjenost in zaupanje ter se priporočam tudi v bodoče v obila naročila.

370 12—6

Odličnim spoštovanjem

Matko Arko.

Lične razglednice

kažóče ljubljanske
župne cerkve,

založila je in prodaja

»Prodajalnica

katol. tisk. društva

(H. Nižman)

v Ljubljani

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Razprodajalcem dá se znaten popust.

Lepo posestvo

z vrtom, kmetijo, travnikom in gozdom v Ponikvah. Hiša je jednonadstropna, pripravná za gostilno in vinsko trgovino; leži tik velike ceste med postajama Dobropolje in Velike Lašče na Dolenjskem. Več se poizve pri trgovcu Andrej Peterlin-u v Ribnici, ali pa pri gostilničarju Alojziju Pogačniku-u v Ljubljani, Frančiškanske ulice št. 6. 395 3—2

Oelz-ova kava

je od dné priljubljena ker bo-
do dné bolj bovo
kavo spremení v zdravo, okusno
in pokrepčevalno redilno sredstvo.
400 (20—1)

Rudeči zavitki z belim trakom.

R. Pserhoferja

392 8-2

„lekarna pri zlatem državnem jabolku“

na Dunaju, I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

preje kričistilne kroglice imenovane, so staroznane, lahko odvajajoče od mnogih zdravnikov priporočeno domače zdravilno sredstvo. — Te kroglice so iste, katere so vže več desetletij dobro znane pod imenom J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice. Pristne izdelujejo se edino le v lekarni pri zlatem državnem jabolku na Dunaji I., Singerstrasse 15.

Cena tem kroglicam: 1 škatljica 15 kroglic 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami gld. 1-5. Ako se svota vnaprej pošlje, velja s poštnino vred: 1 zavoje kroglic gld. 1-25, 2 zavoja gld. 2-30, 3 zavoja gld. 3-35, 4 zavoja gld. 4-40, 5 zavojev gld. 5-20, 10 zavojev gld. 9-20. (Manj od zavoja se ne pošlje.)

Zahtevajo naj se izrecno „J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice“ ter naj se pazi, da ima vsaka škatljica na pokrovu rdeče tiskano ime J. Pserhofer, kakoršno je tudi na navodilu za uporabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferjev
1 lonček 40 kr., franko poslan 65 kr.

Trpotčev sok, steklenica 50 kr.

Balzam za gušo steklenica 40 kr.
franko posl. 65 kr.

Stollovi kola - preparati
izvrstno krepčujoči želodec in živce. Liter kola-vina ali izlečka 3 gld., pol litra 1 gld. 60 kr., četrt litra 85 kr.

Grenka želodčna tinktura
(preje življenjska esenca ali Praške kapljice.
Lehkotno odvajajoče sredstvo, oživlja in

Razun tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbijo. Pošiljatve po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštni nakaznici), je poštnina dosti nižja, nego pri pošiljaturah s povzetjem.

krepča želodec, ter pospešuje prebavljanje.
Stekl. 22 kr., dvanaest stekl. gld. 2-—

Balzam za rane stekl. 50 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhoferjeva, najboljšo sredstvo za rastlās, lonček 2 gld.

Zdravilni obliž za rane
pok. prof. Stendela, lonček 50 kr., franko poslan 75 kr.

Universalna čistilna sol
A. W. Bulricha, domače sredstvo proti slabemu prebavljanju. Zavoje gld. 1-—

V zalogi »Katoliške Bukvarne« je izšla in se dobiva po vseh knjigarnah v četrtim pomnoženem natisu za slovenske gospodinje in kuha rice prepotrebna knjiga

Slovenska kuharica

ali

navod umetno kuhati navadna in imenitna jedila.

Spisala in na svitlo dala Magdalena Pleiweis. — Tej novi izdaji je pridejan obširen dodatek, katerega je spisala M. Lavtizar.

Vkljub temu, da je vsebina knjige vsled dodatka zdaj obširnejša, kakor v prejšnjih izdajah. Knjiga obsega v novi izdaji 398 strani, ostala je cena stara, namreč za nevezano 1 gld. 50 kr., za vezano v platno pa 1-80 gld.; po pošti poslana 10 kr. več.

Kmetiška posojilnica Ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Knezovi hiši, Marije Terezije cesta št. 1

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje. 357 5-4

Uradne ure razun nedelj in praznikov vsak dan od 8 — 12. ure dopoldne in od 3 — 6. ure popoldne.

Pošt. hran. urada št. 828.406. — Telefon št. 57.

Lepo posestvo,

obstoječe iz enonadstropne hiše, štale za živino in kozolca, vse v najboljšem stanu, s 15 oralov obdelane zemlje in 30 oralov gojzda se prostovoljno proda. Natančneje se izve pri lastniku Mihi Vraniču (Kofedron), v Rudniku pri Kamniku. 936 2-2

Godbal! Ustna troblja harmonika Novo!!

(največja in najnovejša iz-

umitev), imajoča vsled izbornu prirejene trobljine cevi presenetljivo močan in učinkujoč zvok!! Prekaša vse dosedaj izumljeno. Vsak na ustno harmoniko svirajoči je oveseljen te nove izumitve! Izredno fini glasovi, dvozvočni, največja trepežnost. Pridejana je temu izbornemu glasbilo nova šola, vsled katere more vsakdo takoj najnovejše koračnice, plese, pesmi itd., svirati!! Najzbornejša zabava osobito o dolgih zimskih večerih. Priporočljivo za dar ob vsaki priliki. Cena s šolo, zavojem in poštnino vred samo gld. 2-25. Razpošilja proti predplači Oskar Eisenschmidt, razpošiljatelj glasbil v Pragi, Goldschmiedgasse 4.

* Pri naročitvah naj se napiše natančni naslov. # 376 5-3

Krepak deček,

14—16 let star, poštenih starišev, se sprejme takoj v pouk pri A. Herman, kolarstvo v Kamniku št. 71. 390 3-3

Najcenejše se dobiva pri podpisani lekarni, ako se naroča po pošti, po kateri se odpošlje vsako, tudi najmanjše naročilo.

Pogled mestnega trga in lekarne Ubald pl. Trnkóczyja
347 11 v Ljubljani.

Ubald pl. Trnkóczy

lekar pri rotovžu v Ljubljani

priporoča sledeča zdravila:

Doktor pl. Trnkóczy-ja želodečne

kapljice. Dobro sredstvo za želodec. — Steklenica 20 kr. Jeden tucat 2 gld.

Maria Zell. Varstv. znamka.

Doktor plem. Trnkóczy-ja

krogljice

odvajalne (čistilne) čistijo želodec. — Škatlja 21 kr., 6 škatljic 1 gld. 5 kr. — Pocukrene krogljice, 1 škatljica 40 kr., 4 škatljice 1 gld.

Doktor plem. Trnkóczy-ja

prsni,

pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, sestavljen z lahko raztopljivim vapnenim železom, utiša kašelj, raztvarja sliz, ublažuje bol in kašelj, vzbuja slast do jedi in tvori kri. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Doktor plem. Trnkóczy-ja

protinski

ali drgnilni ovet (udov cvet, Gichtgeist), je kot bol utešujoče, ublažujoče drgnjenje za križ, roke in noge, kot zopet poživljajoče drgnjenje po dolgi hoji in težkem delu i. t. d., priporočljivo. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Varstv. znamka.

Doktor pl. Trnkóczy-ja

tinktura za

kurja očesa,

izkušeno sredstvo zoper boleča kurja očesa, bradovice, utrpnenje kože, žulje in ozeblino. Ima to veliko prednost, da se samo le s priloženim čopičem bolani del namaže. — Steklenica po 40 kr. 6 steklenic 1 gld. 74 kr.

Blagorodni gospod

Gabr. Piccoli, lekarnar
„pri angelu“,
dvorni založnik Nj. svetosti papeža Leona XIII.,
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Brezje na Sp. Štajerskem 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepričali, da je ta Vaša tinktura za želodec, katero je rabila že cela moja hiša z najboljšim uspehom, res najboljše sredstvo zoper želodčne in tudi mnoge druge bolezni, se Vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu, kateri me je na to izvrstno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da Vam izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter Vas uljudno prosim, da mi pošljete zopet jedno škatljico tinkture za želodec z 12 terimi stekleničicami in jeden lonček Glicerine Crème.

S spoštovanjem

Tomaž Dobek.

Pošljite mi s poštним povzetjem pod spodaj stoječim napisom 24 stekleničic izvrstne „želodčne esence“ ki se rabi z najboljšim uspehom.

Jožef Cernko, župnik, Vuhred. — Štajersko.

Pošljite mi s poštним povzetjem 12 steklenic Vaše želodčne tinkture. Naš gosp. župnik Belec jo vsakemu bolehnemu prav gorko priporoča in skoraj vsaki, ki jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem

Ivana Vidas

pri Sv. Martin-u, p. Sv. Nedelja,

369 12—3 I

S. Domenica d' Albona, Istria.

„Posojilnica in hranilnica v Moravčah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo“

obrestuje hranilne vloge po

389 5—3

4 ³/₄ %

t. j. 4.75 gld. ter plačuje rentni davek.

Načelnništvo.

„sidro“ Liniment. Capsici compos.

352 iz lekarne Richter-jeve v Pragi 24-9

priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 759 40—19

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s
znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna

pri slatem levu v Pragi.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra
1898: 1,305.310 gld.

Promet od 1. januarja do 30. sep-
tembra 1898: 4,914.146 gld.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Gradišče št. 1 (tik nunske cerkve)

853 (6—6)

sprejema

 hranilne vloge

vsak delavnik v svoji uradnici v Ljubljani, Gradišče štev. 1
od 8 zjutraj do 1 popoldan.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsacega, če je ud poso-
jilnice ali ne in se obrestujejo (polmesečno) po

 4 ¹/₂ ⁰/₁₀₀

na leto, brez kakega odbitka, ker plača „Ljudska posojilnica“
ves zadevni davek sama.

Če hoče kedo denar po 1. uri popoldan vložiti, ko je posojilnica zaprta, naj
se oglasi v pisarni načelnika dr. Ivana Šustersiča, odvetnika v Ljub-
ljani, Kongresni trg („Zvezda“) h. št. 2, kjer se bode poskrbelo,
da se tudi popoldan opravi.

Posojila

daje „Ljudska posojilnica“ na intabulacije ali na poroštvo.

Dr. Ivan Šustersič,
načelnik.

Jostp Šiška,
knezoškofjski kancelar
načelnika namestnik.

Odborniki:

Anton Belec,
župan, posestnik itd. v Št. Vidu
nad Ljubljano.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc,
odvet. kandidat v Ljubljani.

Dr. Andrej Karlin,
gimn. profesor v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik in veletržec
v Ljubljani.

Matiža Kolar,
župnik pri D. M. v Polju.
Ivan Kregar,
pasarski mojster v Ljubljani.

Gregor Štibar,
župnik v Rudniku p. Ljubljani.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvetn. kandidat v Ljubljani.

Dr. Aleš Ušentčnik,
prof. bogoslovja v Ljubljani.